خانہ ۵	خانہ ۶	خانہ ۷
۴ ۲ ۶ ۴	۳ ۶ ۶ ۴	۹ ۸ ۹ ۸
ت و ک ر	ج ا ر ت	م ف ص ل

خانہ ۸	خانہ ۹	خانہ ۱۰
۸ ۶ ۶ ۳	۵ ۸ ۵ ۷	۴ ۴ ۲ ۶
چ ا د ل	غ ل ہ ک	د م ک ی

جواب: بہت مفید کام دادکو تجارت مفصل

چاول غلہ گندم کی

ختم شد

خانہ ۷ =	۱	۲	۲	۳
	خ	و	ر	ش
خانہ ۸ =	٦	۹	۵	۲
	ی	د	ق	و
خانہ ۹ =	۱	۵	۹	۴
	ی	ھ	م	ت
خانہ ۱۰ =	٦	۱	۱	۵
	ا	س	ا	ن

جواب: شصت و دو (٦۲) شمار آں دہند مکمل۔ قوت ہمت آسان

سوال:۱۲

میاں داد سکنہ کوٹھا کون سا کاروبار کرے کہ امیر ہو جائے؟

مع تاریخ یوم ماہ سنۂ مدخل کبیر ۸ ۵ ٦ ۴

خانہ ۲	خانہ ۳	خانہ ۴
۲ ۵ ۴ ۴	۳ ٦ ۴ ۲	٦ ۴ ۴ ۱
ب ھ ت م	ف ی ر ک	ا م د ا

سوال:۱۱

ایک شخص کی زندگی کے بارے سوال کیا کہ کتنے سال ہوگی؟

سوال مع روز تاریخ ماہ سنہ

۴ ۶ ۹ ۴

تا سین ظا دال

خانہ ۱ =	طا	نون	ثا	واو
	۹	۵	۵	۶
	۳	۴	۴	۲
خانہ ۲ =	ش	ص	ت	و
	۴	۲	۳	۴
خانہ ۳ =	د	و	ش	م
	۱	۶	۱	۵
خانہ ۴ =	ا	ر	آ	ن
	۴	۵	۵	۹
خانہ ۵ =	د	ھ	ن	د
	۴	۲	۴	۳
خانہ ۶ =	م	ک	م	ل

تشریح

خانہ ۲ = بینہ شین و ہا ے زبر ۸ خانہ پُری ۱ ۵ ۷ ۲

خانہ ۳ = مجموعہ بینات ۱۵ دو بلا کسر حصے ۹ اور ۶

خانہ پُری ۶ ۳ ۱ ۵

خانہ ۴ = ش ی ن ھ ا خانہ پُری ۵ ۶ ۳ ۱

۳ ۶ ۵ ۱

خانہ ۵ = ۹ x ۳ = ۲۷ خانہ پُری ۹ x ۳ x ۲۷

خانہ ۶ = مضاعف کا استنطاق ۲۲ دو حصے ۱۲ اور ۱۰

خانہ پُری ۶ ۶ ۴ ۶

خانہ ۷ = بینات کا مضاعف ۶۲ دو حصے ۳۱ـ۳۱

خانہ پُری ۷ ۶ ۶ ۷

خانہ ۸ = اعداد کا استنطاق ۲۰ دو حصے ۱۰ـ۱۰

خانہ پُری ۴ ۶ ۶ ۴

خانہ ۹ = اوّل حصہ ۹ x + ۳ x = ۱۲ خانہ پُری ۹ x ۳ x ۱ ۲

خانہ ۱۰ = حصہ دوم ۵ + ۳ = ۸ خانہ پُری ۶۲ ۳۵

خانہ ۱	=	طا	لام	شین	ہا
		۹	۳	۳	۵
〃 ۲	=	۱	۵	۷	۲
		خ	ط	ب	ر
〃 ۳		۶	۳	۱	۵
		س	ل	ا	ن
〃 ۴	=	۵	۶	۳	۱
		ق	و	ل	ا
〃 ۵	=	۹	۵	۲	۷
		م	ن	ر	ب
〃 ۶	=	۶	۶	۴	۶
		۴	۶	۶	۴
〃 ۷	=	م	س	ا	ت
		۷	۶	۶	۷
〃 ۸	=	ب	ا	ر	ح
		۹	۳	۱	۲
〃 ۹	=	م	ل	خ	د
		۲	۶	۵	۳
〃 ۱۰	=	ب	س	ھ	ل

جواب: سلامٌ قولاً من ربٍّ رّحیم سات بار عمل خوب سہل

دو حصے ۴-۴ خانہ پُری ۲ ۲ ۲ ۲

خانہ ۸ = استنطاق اعداد

$\frac{۱ + ۵}{۶} + \frac{۵ + ۴}{۹}$ =۱۵ خانہ پُری ۵ ۱ ۶ ۹

خانہ ۹ = اوّل حصہ ۵ + ۱ - ۶ دو حصے ۳-۳

خانہ پُری ۲ ۱ ۲ ۱

خانہ ۱۰ = حصہ دوم ۵ + ۴ = ۹ خانہ پُری ۴ ۵ ۵ ۴

سوال:۱۰

غلام عباس شاد گیلانی کس اسم اعظم کو خط پر دم کرے کہ پڑھنے پر مسخر ہو جائے۔

۹	۳	۳	۵
طا	لام	شین	ہا

خانہ ۸ = ۹ ۵ ۶ ۱

د ن ر ا

خانہ ۹ = ب ا ۲ ۱

پ ا ک ی

خانہ ۱۰ = ۴ ۵ ۵ ۴

د ھ ن د

جواب: سورۃ کوثر سدا قبل توجہ قلوب وبدن راپا کی دہند۔

تشریح

خانہ ۲ = بینہ تا اور ثا ۲ زُبر ۹ خانہ پُری ۶ ۲ ۲ ۱

خانہ ۳ = مجموعہ بینات وزُبر ۱۱ خانہ پُری ۲ ۲ ۵ ۲

خانہ ۴ = ت ا ث ا خانہ پُری ۱ ۱ ۴ ۵

۴ ۱ ۵ ۱

خانہ ۵ = ۴ × ۵ = ۲۰ دو حصے ۱۰ اور ۱۰ ۷ ۳ ۴ ۶

خانہ ۶ = مضاعف کا استنطاق ۱۲ دو حصے ۶ ـ ۶

خانہ پُری ۳ ۱ ۵ ۳

خانہ ۷ = بینات کا مضاعف ۸

سوال:۹

قبل تقریر غلام عباس شاد گیلانی کدام اِسم اعظم را وِرد کند کہ اثر کمال شود۔

	۵	۱	۴	۵
	ہا	یا	تا	ہا
خانہ ۱ =	ہا	یا	تا	ہا
	۵	۱	۴	۵
خانہ ۲ =	۶	۲	۲	۱
	س	و	ر	ہ
خانہ ۳ =	۲	۲	۵	۲
	ک	و	ش	ر
خانہ ۴ =	۱	۱	۴	۵
	س	ا	و	ق
خانہ ۵ =	۷	۳	۴	۶
	ق	ب	ت	و
خانہ ۶ =	۳	۱	۵	۳
	ج	ھ	ق	ل
خانہ ۷ =	۲	۲	۲	۲
	و	ب	،	ب

۲ =	۲	۲	۴	۱
	و	ر	د	ھ
۳ =	۲	۳	۲	۲
	ر	ش	ب	ب
۴ =	۲	۹	۱	۵
	ع	د	ی	ن
۵ =	۴	۱	۳	۲
	م	ا	ز	ع
۶ =	۷	۱	۵	۳
	ش	ا	ھ	ز
۷ =	۱	۲	۲	۳
	ا	ر	ب	ل
۸ =	۷	۵	۹	۱
	ک	ھ	ر	ھ
۹ =	۹	۱	۹	۱
	ر	ھ	ر	ی
۱۰ =	۲	۵	۲	۵
	ر	ن	ک	ن

جواب: ہرشب بعدی نمازِ عشاء ہزار بلکہ دہ دہ دیر مکن

خانہ ۷ = بینات کا مضاعف ۱۴ خانہ پُری ۱ ۴ ۶ ۳

خانہ ۸ = اوّل خانہ کا استنطاق = ۱۳

۴ ۱ ۶ ۲

خانہ ۹ = اوّل حصہ ۵ دو حصے ۴+۱ = ۵

خانہ پُری ۴ ۱ ۱ ۴

خانہ ۱۰ = دوم حصہ ۶ + ۲ = ۸ دو حصے ۴+۴

خانہ پُری ۶ ۲ ۴ ۴

سوال:۷

اسم اعظم بشلکنج را چند بارروزانہ ورد باید کرد کہ خلق مسخر شود

۸ ۱ ۴ ۸
حا یا تا حا

۱ =	حا	یا	تا	حا
	۸	۱	۴	۸

=۹	۴	۱	۱	۴
	د	ا	س	م
=۱۰	۶	۲	۴	۴
	ا	ع	ظ	م

جواب: بشکلیٔ بسیار خوب آزمودہ مخفی مفید اسم اعظم

تشریح

خانہ ۲ = بینہ خا و با = ۲ زُبر ۸

خانہ پُری ۲ ۳ ۲ ۳ بینہ

خانہ ۳ = مجموعہ زُبر و بینہ ۱۰ خانہ پُری ۱ ۶ ۱ ۲

خانہ ۴ = خ ا ب ا خانہ پُری ۶ ۱ ۱ ۲

۶ ۱ ۲ ۱

خانہ ۵ = ۶ x ۲ = ۱۲ خانہ پُری ۶ ۲ ۲ ۱

خانہ ۶ = مضاعف کا استنطاق ۱۷

دو حصے ۷=۱۰ خانہ پُری ۳ ۴ ۶ ۴

خانہ ۱۰ = دُوسرا حصّہ ۶ + ۴ = ۱۰ دو حصّے ۴۶

خانہ پُری ۶ ۴ ۶ ۴

سوال:۶ اسم اعظم مخفی ورموز چیست؟

دال۴ یا۱ خا۶ با۲

۱ =	دال	یا	خا	با
	۴	۱	۶	۲
۲ =	۲	۳	۲	۳
	ب	ش	ک	ل
۳ =	۱	۶	۱	۲
	ی	خ	ن	ب
۴ =	۶	۱	۱	۲
	س	ی	ا	ر
۵ =	۶	۲	۲	۱
	خ	و	ب	ا
۷ =	۱	۴	۶	۳
	ھ	م	خ	ف
۸ =	۱	۴	۳	۱
	ی	مز	ف	ی

خانہ ۳ = مجموعہ زُبر و بینہ ۱۵ دو بلا کسر حصے ۹ اور ۸

خانہ پُری ۸ ۴ ۲ ۱

خانہ ۴ = حصہ دوم زُبر بینہ ۶ ۱ ۴ ۴

خانہ پُری ۱ ۴ ۶ ۴

خانہ ۵ = ۷x × ۶x = ۴۴

خانہ پُری ۶x ۴ ۲ ۷x

خانہ ۶ = اصل اعداد کا مضاعف ۴ ۳ ۳ ۹ استنطاق ۱۹

دو حصے ۱۰ اور ۹ خانہ پُری ۴ ۶ ۸ ۱

خانہ ۷ = بینات کا مضاعف ۴۸

خانہ پُری ۴ ۸ ۴ ۸ مقلوباً پُر کئے

خانہ ۸ = اوّل خانہ استنطاق ۲۳ دو بلا کسر حصے ۱۲ = ۱۱

خانہ پُری ۶ ۶ ۵ ۶

خانہ ۹ = خانہ اوّل حصہ اوّل ۶x + ۷x = ۱۳

خانہ پُری ۶x ۳ ۱ ۷x

۴ =	۱ ق	۴ د	۶ ر	۴ م	
۵ =	۶ ر	۴ م	۲ و	۷ ز	درر موز
۶ =	۴ م	۶ خ	۸ ف	۱ ی	مخفی
۷ =	۴ م	۸ ف	۴ ص	۸ ل	مفصل آیا
۸ =	۶ ا	۶ ی	۵ ھ	۶ خ	خوف
۹ =	۶ و	۳ ف	۱ خ	۷ ب	وخبر
۱۰ =	۶ ر	۴ م	۲ و	۴ ت	موت

تشریح

خانہ ۲ = بینہ خا و دال = ۵ زُبر ۱۰

خانہ پُری ۶ ۲ ۲ ۵

خانہ۴=	ش ا و او ۷ ۶ ۱ ۵	= ۶ ۷ ۱ ۵
خانہ۵=	ضرب ۶x۵=۳۰ دو حصے ۱۵=۱۵	= ۹ ۶ ۶ ۹
خانہ۶=	مضاعف مدخل کبیر کا استنطاق ۱۱ دو حصے ۶ اور ۵	= ۴ ۱ ۳ ۳
خانہ۷=	بینات کا مضاعف ۲۰ دو حصے ۸ اور ۱۲	= ۶ ۷ ۱ ۶
خانہ۸=	۷x + ۱ + ۵ + ۶x = ۱۹	= ۱ ۹ ۷x ۶x
خانہ۹=	۷x + ۱x = ۸ = دو حصے ۴-۴	= ۱ ۴x ۴ ۷x
خانہ ۱۰=	۱۰ = ۶x + ۵x = ۱۱	= ۵x ۱ ۶x ۱

سوال:۵

اسم اعظم کہ شیخ بہائی برمز گفتہ در کدام سورہ قرآن است

مدخل خبیر زا۷ سین۶ خا۶ دال۴

=۱	زا	سین	خا	دال	
	۷	۶	۶	۴	
=۲	۶	۲	۲	۵	جواب
	س	و	ر	ت	
=۳	۸	۴	۲	۱	سورۃ حمعسق
	ح	م	ع	س	

= ۴
= ۵
۶
= ۷
= ۸
= ۹
= ۱۰
خانہ ۲

زا	یا		ثا	واو	تشریح مستحصلہ
۱	۷	۱	۵	۶	
۲	۵	۸	۴	۲	ق ل ت پ
۳	۶	۳	۶	۴	ر چ ا ت
۴	۵	۱	۷	۶	ھ ی ک ا
۵	۹	۶	۶	۹	م خ ا ص
۶	۳	۳	۱	۴	چ ل ی ق
۷	۶	۱	۷	۶	ر ی ب ا
۸	۶	۷	۹	۱	ی ک د ن
۹	۷	۴	۴	۱	ع م د ھ
۱۰	۱	۶	۱	۵	ا س ا ن

جواب: قلت پر چات ہے کام خاص چلے قریب ایک دن عمدہ آسان

تشریح:

خانہ۲ = بینہ ثا اور واوٓ۸اور زُبر۱۱ خانہ پُری ۵ ۸ ۴ ۲

خانہ۳= مجموعہ زُبر بینہ۱۹ادو حصے۹اوزار // ۶ ۳ ۶ ۴

خانہ۶ = مضاعف مدخل کبیر کا استنطاق ۱۴ دو حصے = ۶۱۳۴

خانہ۷ = بینات کا مضاعف ۲۶ دو حصے ۱۴-۱۲ = ۶۸۳۹

خانہ۸ = استنطاق اعداد ۱۶ = ۵۶۴۱

خانہ۹ = ۴+۱=۵ دو حصے ۲-۳ = ۳۲۳۲

خانہ۱۰ = ۶+۵=۱۱ = ۶۱۱۵

سوال:۴

غلام عباس شاد گیلانی کس قسم کی فیکٹری بنائے کہ کامیاب ہو اور امیر ہو جائے۔

مع تاریخ ماہ سن یوم

مدخل کبیر

۷	۱	۵	۶
زا	یا	ثا	واؤ

ا ن ک و	۶	۷	۵	۱	۴
ح ک و م	۹	۶	۷	۸	۵
ت ش ھ ر	۶	۱	۳	۴	۶
م ل ت ا	۶	۸	۳	۹	۷
ن م ی ن	۵	۶	۴	۱	۸
ب ل ک ل	۳	۲	۳	۲	۹
م ھ ی ا	۶	۱	۱	۵	۱۰

جواب: چار دسمبر ان کو حکومت شہر ملتان میں بالکل مہیا

شرح خانہ:

خانہ۲ = بینہ ثا اور واو=۸ زُبر ۱۱ خانہ پُری ۸ ۱ ۶ ۴

خانہ۳ = مجموعہ زُبر بینہ ۱۹ = ۶ ۴ ۷ ۲

خانہ۴ = ث ا و او
۵ ۱ ۶ ۷ = ۱ ۵ ۷ ۶

خانہ۵ = ۶×۵=۳۰ دو حصے ۱۵=۱۵ = ۸ ۷ ۶ ۹

خانہ ۷ = بینات کا مضاعف ۱۸ 〃 〃 ۱ ۷ ۸ ۲

خانہ ۸ = استنطاق خانہ اوّل ۲۵ خانہ پُری ۴ ۷ ۲ ۵

خانہ ۹ = ۷+۷=۱۴ خانہ پُری ۱ ۴ ۱ ۴

خانہ ۱۰ = ۷+۴=۱۱ خانہ پُری ۱ ۱ ۴ ۷

سوال: ۳

سیّد واصف عباس بن غلام عباس شاد گیلانی کی ملازمت کتنے عرصہ بعد ہوگی؟

۲۳ فروری سہ شنبہ ۱۹۷۱

مدخل کبیر ۷

۴ ۱ ۵ ۶

دال یا ثا واو

	دال	یا	ثا	واو	تشریح مستحصلہ
۱	۴	۱	۵	۶	
۲	۸	۱	۶	۴	چ ا ر د
۳	۶	۴	۷	۲	س م ب ر

ا س ا ن	۵	۶	۶	۶	۶
ب ل ک ہ	۱	۷	۸	۲	۷
م ع و ہ	۴	۷	۲	۵	۸
د ہ ح ا	۱	۴	۱	۴	۹
ک م ی ہ	۱	۱	۴	۷	۱۰

جواب: تاریخ یکم مئی کو حکم آسان بلکہ ہو عمدہ حاکم یہ

شرح:

خانہ۲ = بینہ ۲ زُبر ۱۱ خانہ پُری ۴ ۱ ۲ ۶

خانہ۳ = بینہ و زُ بر ۱۳ 〃 〃 ۶ ۱ ۲ ۴

خانہ۴ = ت ا ز ا 〃 〃 ۴ ۱ ۱ ۷
۴ ۱ ۷ ۱

خانہ۵ = ضرب خانہ۲ = ۴×۷ = ۲۸ 〃 〃 ۲ ۸ ۷× ۴×

خانہ۶ = مضاعف مدخل کبیر کا استنطاق ۲۳ 〃 〃 ۶ ۶ ۶ ۵

سوال:۲

آصف عباس بن غلام عباس شاد گیلانی کی ملازمت کا حکم کس ماہ اور تاریخ عیسوی میں آئے گا؟

۲۳ فروری سہ شنبہ ۱۹۷۱

مدخل کبیر

۷ ۷ ۴ ۷

زا عین تا زا

زا عین تا زا

۱	۷	۷	۴	۷	تشریح مستحصلہ
۲	۴	۱	۲	۶	ت ا ر ی
۳	۶	۱	۲	۴	خ ی ک م
۴	۴	۱	۱	۷	م ا ی ک
۵	۲	۸	۷	۴	و ح ک م

خانہ ۲ = ۴ ۶ ۲ ۶

د و ب ر

خانہ ۳ = ۱ ۴ ۷ ۶

س ت ک خ

خانہ ۴ = ۶ ۲ ۴ ۴

و ب م ح

خانہ ۵ = ۵ ۴ ۶ ۶

ن ت س ی

خانہ ۶ = ۷ ۶ ۷ ۶

ک و ش ا

خانہ ۷ = ۵ ۶ ۱ ۴

ن ر ھ م

خانہ ۸ = ۴ ۱ ۴ ۶

ح ن ت خ

خانہ ۹ = ۴ ۱ ۴ ۱

د ا و ی

خانہ ۱۰ = ۶ ۴ ۶ ۴

ا م ی د

جواب: دو برس تک خوب محنت سے کوشاں رہ محنت خدا دے امید

خانہ ۹

جس طرح نانواں خانہ حصّہ اوّل سے حل کیا گیا ہے۔ دسواں خانہ حصّہ دوم سے اسی طرح حل کریں۔

۳۹ حروف جواب حاصل ہوں گے جو قدرت کی طرف سے ایک سوفی صد درست جواب ہوگا!

سوال ا:۔

کیا ندیم عباس بن غلام عباس شاد گیلانی کو ڈاکٹری میں داخلہ مل سکے گا؟

سہ شنبہ ۲۳ فروری ۱۹۷۱ء

مدخل کبیر مع تاریخ وغیرہ

۴	۱	۴	۶
دال	یا	تا	واو

خانہ اوّل = دال یا تا واو

۴	۱	۴	۶

خانہ ۲

خانہ ۳

خانہ ۴

خانہ ۵

خانہ ۶

خانہ ۷

خانہ ۸

خانہ ۹

خانہ ۱۰

جواب

ہوں تو بہتر یہی ہیں ورنہ دوسری صورت اختیار کی جائے۔

مثلاً ربع اوّل ۹۹/۱۸ ۹۹ خانہ پُری ۹ ۸ ۹ ۱

(۲) ربع اوّل ۱۷/۸ ۵۶ دوحصّوں کے ۴۴

خانہ پُری ۱ ۴ ۴ ۷

(۳) ربع اوّل ۹۵/۱۴ ۴۹ خانہ پُری ۹ ۵ ۱ ۴

(۴) ربع اوّل ۸۴/۱۲ ۴۵ خانہ پُری ۸ ۱ ۲ ۴

(۵) ربع اوّل ۸۴/۱۲ ۴۶ خانہ پُری ۱ ۲ ۱ ۲

علیٰ ہذا القیاس

''اول وآخری'' عدد لکھ دیں۔

(۱) استنطاق ۲۱ خانہ پُری ۲ ۲ ۱ ۱

(۲) استنطاق ۱۷ خانہ پُری ۷ ۱ ۷ ۸

(۳) استنطاق ۲۱ خانہ پُری ۱ ۲ ۱ ۲

(۴) ربع اوّل ۹۵/۱۴ ۱۴۹/۱۳ استنطاق ۵ ۷ ۲ ۴

۱۴ ۱۳ = ۲۷ اول وآخر عدد اول وآخر لکھا گیا

(۵) ربع اوّل ۴۵/۹ ۲۷/۹ استنطاق ۱۸=۵ ۱ ۲ ۸

علیٰ هذا القیاس

خانہ ۸

بیت اوّل کے حصہ اول کے اعداد کو جمع کریں اور ان کو دو بلا کسر حصوں میں تقسیم کریں اور دو خانوں میں ان کو قرار دیں۔ باقی دو خانوں میں حصہ اوّل کے اعداد لکھ دیں۔

یہ بھی ہوسکتا ہے کہ دو بلا کسر حصے ہی چاروں خانوں میں پُر کرلیے جائیں۔ بہرحال اگر حصہ اول کے اعداد خود ناطق ہورہے

خانہ ۷

بیت اوّل کے اعداد کا استنطاق حاصل کریں۔

مثلاً: بیت اوّل ۸۷ ۷۸

۱۵ ۱۵

۶ ۶ استنطاق ۶+۶=۱۲

(۲) ۹۹ ۹۹ / ۱۸ ۱۸ / ۹ ۹ = ۱۸ استنطاق ۱۸

(۳) ۹-۵ ۹-۴ / ۱۴ ۱۳

۱۴ + ۱۳ = ۲۷ استنطاق ۲۷

(۴) ۸۶ ۹۵ / ۱۴ ۱۵

۱۴ + ۱۵ = ۲۹ استنطاق ۲۹

اس بیت کے پُر کرنے کا قاعدہ یہ ہے کہ ان اعداد استنطاق کے ذریعے سے چاروں خانے پُر کئے جائیں۔ یا

دو خانوں میں یہ اعداد لکھ کر باقی دو خانوں میں بیت اوّل کے

خانہ ۶

بیت اوّل کے چاروں اعداد کے بینابت کا مجموعہ معلوم کریں۔

خانہ اوّل با۲ صاد۹ تا۴ ثا۵ بینات ا+اد+ا+ا=۸

خانہ اوّل واو۶ کاف۲ ثا۵ با۲ بینات او+اف+ا+ا=۱۸

خانہ اوّل حا۸ یا۱ تا با۲ بینات ا+ا+ا+ا=۴

اسی طرح اوّل خانہ کے بینات کا میزان لے کر اسے دوگنا کر دیں اور اس کے ۲ بلا کسر حصے کر کے رُبع پُر کر لیں۔

(۱) بینات کا مضاعف ۲۲ دو حصے ۱۲ اور ۱۰ خانہ پُری ۴۸ ۹۱

(۲) بینات کا مضاعف ۸ دو حصے ۴ ۴ 〃 〃 ۲۲ ۲۲

(۳) بینات کا مضاعف ۲۲ دو حصے ۱۱=۱۱ 〃 〃 ۶ ۵ ۵ ۶

(۴) بینات کا مضاعف ۱۶ دو حصے ۸=۸ 〃 〃 ۴ ۴ ۴ ۴

(۵) بینات کا مضاعف ۱۶ دو حصے ۱۰=۶ 〃 〃 ۷ ۳ ۱ ۵

(۶) بینات کا مضاعف ۱۶ دو حصے ۹=۷ 〃 〃 ۳ ۲ ۱ ۲

علیٰ ھذا القیاس

(۱) خانہ اوّل کا حصہ اوّل ۱۴=۲x۷=۲۷ خانہ پُری ۷ ۱ ۲ ۴

(۲) خانہ اوّل کا حصہ اوّل ۱۸=۲x۹=۲۹ = = ۲ ۱ ۹ ۸

(۳) خانہ اوّل کا حصہ اوّل ۱۶=۴x۴=۴۴ = = ۴ ۱ ۶ ۴

(۴) خانہ اوّل کا حصہ اوّل ۲۱=۳x۷=۳۷ = = ۳ ۲ ۷ ۱

(۵) خانہ اوّل کا حصہ اوّل ۲۰=۴x۵=۴۵ = = ۹ ۱ ۶ ۴
دو حصے کئے گئے

(۶) خانہ اوّل کا حصہ اوّل ۳۶=۴x۹=۴۹ = = ۴ ۳ ۶ ۹

(۷) خانہ اوّل کا حصہ اوّل ۸۱=۹x۹=۹۹ = = ۹۰ ۸ ۱ ۹

(۸) خانہ اوّل کا حصہ اوّل ۶۵=۳۰=۲حصے = = ۹۶/۱۵ ۶۹/۱۵

۱۵ ۱۵ کے

خانہ ایک کے حصہ دوم کی ضرب سے بھی ناطق جواب اسی طرح پیدا ہوتا ہے۔

علیٰ ھذا القیاس

خانہ ۵

یہ خانہ بیت اوّل حصہ اوّل کے اعداد کی باہمی ضرب سے پیدا ہوتا ہے۔ بیت اوّل کے اعداد کو ضرب دیں۔

آپ کو دو اعداد حاصل ہوں گے ان کو دو خانوں میں پُر کرلیں اور باقی ۲ خانوں میں حصہ اوّل کے اعداد لکھ لیں۔

اگر عدد ضرب ایسا ہو جو ۲۰۔۳۰ جیسے اعداد پر مشتمل ہو تو پھر اصول یہ ہے کہ اس قسم کے عدد کے ۲ بلا کسر حصے کرلیں اور پھر ۲۔۲ حصے کر کے چار خانوں میں پُر کرلیں۔ اگر ایسا عدد ہو جو احاد تک رہے مثلاً ۷×۱=۷ یا ۲×۳=۶ تو ۲ خانے پُر کریں اور ۲ خانوں کے لئے آپ بیت کے حصہ اوّل کے اصل اعداد پر کریں مثالوں سے واضح کرتا ہوں امید ہے آپ سمجھ جائیں گے۔

خانہ ۴

یہ خانہ بھی بیت اوّل کے حصہ دوم سے حل ہوتا ہے۔ زُبر اور بینات الگ الگ لکھ لیں اور ان کے اعداد جس انداز میں ناطق ہوں اسی طرح خانوں میں لکھ کر ناطق کر لیں۔

	زُبر	بینہ	زُبر	بینہ		
(۱)	ذ	ال	ب	ا	خانہ پُری جو ناطق ہوئی	۴ ۲ ۱ ۷
اعداد	۷	۴	۲	۱		
(۲)	ت	ا	ب	ا		
اعداد	۴	۱	۲	۱	خانہ پُری جو ناطق ہوئی	۱ ۴ ۲ ۱
(۳)	ت	ا	ھ	ا		
اعداد	۴	۱	۵	۱	خانہ پُری جو ناطق ہوئی	۵ ۱ ۱ ۴
(۴)	ظ	ا	د	ال		
اعداد	۹	۱	۴	۴	خانہ پُری جو ناطق ہوئی	۴ ۴ ۱ ۹
(۵)	ظ	ا	ظ	ا		
اعداد	۹	۱	۹	۱	خانہ پُری جو ناطق ہوئی	۱ ۹ ۱ ۹
(۶)	ث	ا	و	او	خانہ پُری جو ناطق ہوئی	۵ ۱ ۷ ۶
	۵	۱	۶	۷		

علیٰ ھذا القیاس

ہوں۔ خدا کرے کہ آپ آسانی سے سمجھ جائیں۔

(۱) زُبر ۸ بینہ ۱۵ میزان ۲۳۔ دو بلا کسر حصّے ۱۲ اور ۱۱

خانہ پُری ۸ ۴ ۲ ۹

اس طرح سے ان کے ہر دو دو خانوں کا میزان قریب بمساوی ہو گیا۔

ملاحظہ فرمائیں: ۸+۴=۱۲ اور ۲+۹=۱۱

۱۲ اور ۱۱ قریب بمساوی ہیں۔

(۲) زُبر اور بینہ کا میزان ۱۵ ہے۔
دو بلا کسر حصّے ۸ اور ۷
خانہ پُری = ۳ ۵ ۵ ۲

(۳) زُبر بینہ کا میزان ۱۱ دو حصے ۶ اور ۵
خانہ پُری ۱ ۵ ۲ ۳

(۴) زُبر بینہ کا میزان ۱۹ دو بلا کسر حصّے ۹ اور ۱۰
خانہ پُری ۶ ۳ ۶ ۴

یاد رہے کہ خانہ ۲ اور خانہ ۳ بیت اوّل کے حصّہ دوم سے حل کیے جاتے ہیں۔

خانہ جات:	۱	۲	۳	۴
	۷	۱	۱	۶

خانہ پُری یوں ہوگی:

اعداد: نون	الف				
۵	۱	بینہ	۲۲	زُبر	۶
خانہ پُری		۵	۲	۲	۱

علیٰ ھذا القیاس

خانہ ۳

خانہ۲ میں عدد بینہ ایک مخصوص خانہ میں لازمی طور پر آئے گا مگر خانہ۳ میں زُبر اور بینہ کا مجموعہ چاروں خانوں میں یوں پُر کیا جاتا ہے کہ ایک بامعنی لفظ بن جائے۔

بہتر یہ ہے کہ رُبع کے ۲۔۲ خانوں کا مجموعہ مساوی ہو یا اگر اس طرح اعداد ناطق نہ ہوتو آپ مجموعہ زُبر بینہ کو دو بلا کسر حصّوں میں تقسیم کردیں۔

بات سمجھنے میں بہت گراں سی معلوم ہوتی ہے۔ مگر درحقیقت ایک جفّار کے سامنے کوئی مشکل مسئلہ نہیں ہے۔ مثالوں سے واضح کرتا

〃	بینہ	۲۔	زُبر۹	۳	۵	۱	۲بینہ
〃	بینہ	۲۔	زُبر۱۳	۶	۶	۲بینہ	۱
〃	بینہ	۲۔	زُبر۹	۴	۱	۲بینہ	۴
〃	بینہ	۲۔	زُبر۶	۲	۳	۱	۲بینہ
〃	بینہ	۵۔	زُبر۹	۵بینہ	۶	۱	۲

اگر سوال آپ کے پیشِ نظر ہوگا تو آپ ان اعداد کی بندش کا نہایت اچھی طرح فیصلہ کر سکیں گے۔

مگر میرے تجربہ میں عدد بینہ عام طور پر تیسرے خانہ میں آتا ہے البتہ فقرہ کی بندش کے ساتھ بعض اوقات بینہ کے عدد کا مقام بدل بھی جاتا ہے۔

ایک بات اور سُن لیں کہ اگر عدد بینہ ایسا ہو کہ دہائی کے عدد میں آئے تو اس کے لئے یہ ترکیب ملاحظہ کریں۔

مثلاً بیت اوّل حصہ دوم کے اعداد:

ذال واو ہیں جن کا بینہ ۱۱ ہے اور زُبر ۱۳ ہے۔

۷ ۶

خانہ ۲

بیت اوّل کے دُوسرے حصّے کو دیکھیں اور ان اعداد کا بینہ ملاحظہ فرمائیں۔ اس بینہ کے عدد کے لئے ایک خانہ وقف کر دیں۔

اب زُبر کا میزان کریں اور اس کے حصّے کر کے دوسرے خانوں میں لکھ دیں۔ کوشش یہ کریں کہ رُبع کے دونوں حصّے مساوی مساوی یا قریب بمساوی ہوں۔

کس کس خانہ میں اعداد لکھنا چاہئیں۔

یہ ایک سوال ہے جو تجربہ اور مشق پر مبنی ہے۔ بندش اعداد اس طرح ہو کہ ایک بامعنی لفظ بن جائے۔

	خانہ ۱	۲	۳	۴
مثلاً بینہ ۸۔ زُبر ۱۱	۵	۸ بینہ	۴	۲
" بینہ ۲۔ زُبر ۱۸	۶	۶	۲ بینہ	۶
" بینہ ۵۔ زُبر ۱۳	۸	۱	۵ بینہ	۴

اس کو چار خانوں میں یوں لکھا:

۷۰ ۸ ۸۰۰ ۷۰۰

(۲) ۰۳/۳ ۳۴/۷ = ۷۳

خانہ پری ۷۳۰ ۷۰۰ ۳۰۰

(۳) ۶۰۹۳

خانہ پری ۳ ۹۰ ۶۰۰ ۳۰۰

ان ۳ مثالوں سے آپ خانہ اوّل کی ترتیب کو اچھی طرح
جائیں گے۔

دراصل خانہ اوّل ہی اصل بنیاد ہے جسے اساسی خانہ کہا
ہے۔ یہی خانہ دُوسرے حروف پیدا کرتا ہے۔

خانہ اوّل

سوال:۔ نام سائل مع والدہ۔تاریخ سوال۔ماہ۔سن۔یوم۔
کے اعداد ابجد قمری سے نکال کر میزان حاصل کریں۔اس میزان
جواب پیدا کیا جاتا ہے۔جس زبان میں سوال ہو۔جواب اسی
میں پیدا ہوتا ہے۔

مدخل کبیر یعنی میزان سوال کو مختلف صورتوں سے حل کیا
ہے۔جس صورت میں بھی اسے حل کیا جائے۔جواب ضرور
وال کا پیدا ہوتا ہے۔

مختلف صورتوں سے جواب کا فقرہ ضرور بدل جاتا ہے۔مگر
نہیں بدلتا۔

میزان سے خانہ اول کی یہ یہ صورتیں ہوسکتی ہیں۔

میزان ۳ ۴ ۲ ۶ اس سے بھی ناطق جواب پیدا ہوتا ہے

+ ۴ = ۷ اور ۲+۶=۸ ۸۷

اعداد یہ حاصل ہوئے

۶۶۲۱۴   ۴۲۱۰   ۱۱۴

ت ا ر ی خ   ی ک م   م ء ی

تاریخ   یکم   مئی   جواب

بس یہ ہے جفر جامع اگر خدا آپ کو توفیق بخشے تو فطرت بلا دریغ باتیں کیجئے۔ تن آسان انسانوں کو دعوتِ فکر نہیں ہے۔ مستعد اور ہوشیار حساب دانوں۔ فلاسفروں۔ مدبّروں۔ اور عالم کے سامنے ایک کائنات میں نے بکھیر کے رکھ دی ہے۔ خدا کرے میری محنت رائگاں نہ جائے۔

امین

آپ کا

شاد گیلانی

۱۲ اپریل ۱۹۷۱ء

یا۔اوراس کے نظیرہ کو بھی از بر کرلیا۔اب آیئے ذرا اعداد سے
ب پیدا کرنے کی مشق کریں:

اعداد ربع مثلاً ۱ ۲ ۳ ۴

حروفِ جواب ا ب ج د حروف احاد سے جواب

حروفِ جواب ا ر ش د 〃

〃 〃 س ع ف ص نظیرہ سے جواب

〃 〃 ق ر ض ح مخلوط نظیرہ سے جواب

سوال آپ کے پیشِ نظر ہواور آپ کو اعداد کے مستحصلات پر
ہوتو آپ منٹوں میں جواب پیدا کر سکتے ہیں۔

ایک عقلمند انسان غیر ناطق حروف کے جھنجھٹ سے دامن چھڑا
اطق حروف کا انتخاب آسانی سے کرسکتا ہے۔

اگر اعداد کی ایک سطر آپ کے سامنے بچھا دی جائے تو آپ
جواب پیدا کرنے کی کوشش کریں گے۔

سوال ہے کس تاریخ کو حکم ملے گا؟

عدد	۷	=	=	ز ع ذ
عدد	۸	=	=	ح ف ض
عدد	۹	=	=	ط ض ظ

آپ گھبرائیں نہیں تو ایک بات اور بھی کہہ دوں؟ کہ ہر عدد اپنے حروف مستحصلات میں سے ناطق ہوتا ہے یا ان حروف کے نظیرہ والے حرف سے۔

دیکھئے جناب! ایک اُلجھن آپ کے لئے اور پیدا کر دی۔ مگر گھبرایئے نہیں۔ آپ کھانا نہیں کھا رہے بلکہ جفر الجامع سیکھ رہے ہیں۔ آپ نے ابجد قمری کا نقشہ تو دیکھا ہے ایک سطر ۱۴ حروف کی اوپر ہے اور ایک سطر ۱۴ حروف کی نیچے ہے۔

ہر حرف اپنے آمنے سامنے والے حرف کا نظیرہ ہوتا ہے۔ نظیرہ کو خوب ذہن نشین کر لیں۔

اعداد سے جواب پیدا کرنا:

آپ نے اعداد احاد کے مستحصلات پر بھی عبور حاصل

ناطق پیدا کردے تو میرے دوستو! اگر آپ نے اصرار فرمایا اور دلچسپی کا اظہار فرمایا تو شاید ایسا قاعدہ بھی منظرِ عام پر لاسکوں گا۔

فی الحال جس قاعدہ کی تشریح کر رہا ہوں یہ قاعدہ ذرا سی محنت سے آپ کے ساتھ بلا جھجک باتیں کرنے لگے گا۔

سچی بات تو یہ ہے کہ فطرت سے باتیں کرنا آسان نہیں ہے اس مقصد کے لئے بڑی ریاضت درکار ہے۔

اب ۹ اعداد سے ملحقہ حروف کی تشریح پڑھیئے :۔

عدد	۱	حروفِ مستحصلات	ا ی ق غ
عدد	۲ =	=	ب ک ر
عدد	۳ =	=	ج ل ش
عدد	۴ =	=	د م ت
عدد	۵ =	=	ہ ن ث
عدد	۶ =	=	و س خ

اعداد ربع سے جواب حاصل کرنا:

احاد اعداد ٩ ہیں۔ ١ ٢ ٣ ٤ ٥ ٦ ٧ ٨ ٩

اور ہر عدد ٣-٣ مستحصلات کا مالک ہے یا بالفاظ دیگر یہ کہوں کہ ہر عدد کے ٣-٣ حروف مستحصلات ہو سکتے ہیں۔

صرف ایک کا عدد ایسا عدد ہے۔ جس کے چار حروف مستحصلات ہیں۔ ان پر یوں عبور حاصل کیجئے۔ کہ یہ اعداد آپ کو اعداد نہ معلوم ہوں بلکہ حروف معلوم ہوں۔ جب آپ ٩ اعداد کے حروف پر مکمل عبور حاصل کر لیں گے۔ تو آپ کے لئے مستحصلہ محض بچوں کا کھیل بن کے رہ جائے گا۔ مگر یاد رکھیے کہ مستحصلہ آخر مستحصلہ ہے۔ شربت کا گلاس نہیں ہے کہ آپ غٹ غٹ کر کے پی جائیں گے۔ اس کے لئے آپ کو محنت کی ضرورت ہے۔ کامیاب جفار وہی ہے۔ جس نے بہت زیادہ ریاضت کی ہو۔ اگر آپ یہ چاہیں کہ حرفِ مستحصلہ یوں بے ساختہ طور پر آجائے جو جواب

یہی ایک مشکل مسئلہ ہے جو صرف انسانی حِس سے تعلق رکھتا ہے سمجھائے سے نہیں سمجھایا جا سکتا۔ اس کی مختلف صورتیں یہ ہیں:۔

۷۴۴۷ = ۶۵۶۵

۲۹۹۲ = ۸۳۸۳

ان صورتوں میں سے کون سی صورت کو اختیار کیا جائے؟ اس کا جواب جفار کی حاضر دماغی ہے۔

جو اعداد صحیح جواب پیدا کر رہے ہوں یا پچھلے جملہ کے ساتھ بامعنی الفاظ بنا رہے ہوں انہیں کو لکھ دیں۔ میں اس سے زیادہ نہیں سمجھا سکتا۔ جو کچھ میرے بس میں تھا سمجھا چکا اس سے آگے میرا بس نہیں۔ ہے ہاں یہ بات ضرور ہے کہ سوال حل کرنے کے ساتھ ساتھ آپ کا ادراک کھلتا جائے گا اور آپ میری طرح چند سیکنڈوں میں جواب پر ''ناطق اعداد'' سے رُبع کو پُر کر سکیں گے۔

مثالیں:۔

حرف زا کا زُبر ز ہے۔ قیمت ۷ ہے بینہ ا ہے قیمت ا ہے۔

حرف دال کا زُبر د قیمت ۴ ہے ال بینہ ہے ۱+۳=۴ قیمت ہے

حرف غین کا زُبر غ قیمت ا ہے۔ ی ن بینہ ہے ۱+۵=۶ قیمت ہے

حرف نون کا زُبر ن قیمت ۵ ہے۔ و ن بینہ ہے ۶+۵=۱۱ قیمت ہے

حرف میم کا زُبر م قیمت ۴ ہے ی م بینہ ہے ۱+۴=۵ قیمت ہے

رُبعات کی خانہ پُری:

اعداد حاصلہ کے حصے بنائے جائیں مثلاً ایک ربع کے اعداد حاصلہ ۲۲ ہیں تو اس کے ۲۔۲ حصے کیے جائیں ۱۱ اور ۱۱ مگر ہر رُبع کے چار چار خانے رہیں۔ اس لئے ان دو حصص کے مزید دو حصے کرنا ضروری ہیں۔

یہ کس طرح کیے جائیں؟

یا کا زُبر ی ہے اور ا بینہ ہے۔
عین کا زُبر ع ہے اور ی ن بینہ ہے۔

علیٰ ھذا القیاس

بینات اور زُبر کی قیمتیں:

ایک قیمت تو ابجد قمری کے ''مقرّرہ اعداد'' ہیں۔ جو صرف سوال کے اعداد نکالنے کے کام آتی ہے۔

اور دوسری قیمت جو زُبر اور بینہ کے اعداد نکالنے میں کام آتی ہے۔ وہ ابجد ایقغ سے متعلق ہے جس کی تشریح یہ ہے۔

حرف:	ا	ی	ق	غ	ب	ک	ر	ج	ل	ش	د	م	ت	ھ
قیمت:	۱	۱	۱	۱	۲	۲	۲	۳	۳	۳	۴	۴	۴	۵
حرف:	ن	ث	و	س	خ	ز	ع	ذ	ح	ف	ض	ط	ص	ظ
قیمت:	۵	۵	۶	۶	۶	۷	۷	۷	۸	۸	۸	۹	۹	۹

کاف ۔لام۔ میم۔ نون۔ سین۔عین۔ فا۔ صاد۔ قاف۔ را۔
شین۔ تا۔ ثا۔ خا۔ ذال۔ضاد۔ ظا۔ غین۔

کئی ایسے حروف ہیں جو ملفوظی ہونے میں ۳۔۳ حروف سے مرکب ہیں۔جیسے الف۔دال۔جیم۔نون وغیرہ۔

اور کئی ایسے حروف ہیں جو ملفوظی ہونے میں ۲۔۲ حروف سے مرکب ہیں جیسے یا۔ہا۔زا۔حا۔طا۔یا وغیرہ۔

ہر حرف کا پہلا حرف زُبر کہلاتا ہے اور اس کے بعد کے حروف بینہ کہلاتے ہیں۔جیسے:

ال ف کا زُبر ا ہے اور ل ف بینہ ہے۔
دال کا زُبر د ہے اور ا ل بینہ ہے۔
جیم کا زُبر ج ہے اور ی ل بینہ ہے۔
میم کا زُبر م ہے اور ی م بینہ ہے۔
نون کا زُبر ن ہے اور و ن بینہ ہے۔
زا کا زُبر ز ہے اور ا بینہ ہے۔
حا کا زُبر ح ہے اور ا بینہ ہے۔

حرف: ا ص ف ع ب ا س علی ہذاالقیاس اسی

قیمت: ۱ ۹۰ ۸۰ ۷۰ ۲ ۱ ۶۰ طرح تمام فقرہٴ

سوال کے نیچے ہر حرف کی ابجدی قیمت لکھ دیں۔

تاریخ ۲۷

فروری کے اعداد ۴۹۶ سنہ کے اعداد ۱۹۷۱ شنبہ کے اعداد ۳۵۷

فقرہ کے تمام حاصل شدہ اعداد کے ساتھ یوم۔ ماہ۔ تاریخ اور

سنہ کے اعداد جمع کریں ۲۷+۴۹۶+۱۹۷۱+۳۵۷

یہ اصل مدخل کبیر ہے۔ جس سے سوال حل ہوگا۔

زُبر اور بینات:

ابجدی حروف جس طرح بولے جاتے ہیں ان کو ملفوظی صوت

کہتے ہیں۔ تفصیل یہ ہے:

الف۔ یا۔ جیم۔ دال۔ ہا۔ واؤ۔ زا۔ حا۔ طا۔ یا۔

مبادیاتِ جفر

مدخل کبیر:

سوال لکھ کر ابجد قمری کی قیمتوں سے اعداد کا مجموعہ حاصل کریں یہ مدخل کبیر کہلاتا ہے۔

ابجدی قمری:

حرف:	ا	ب	ج	د	ہ	و	ز	ح	ط	ی	ک	ل	م	ن
قیمت:	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۲۰	۳۰	۴۰	۵۰
حرف:	س	ع	ف	ص	ق	ر	ش	ت	ث	خ	ذ	ض	ظ	غ
قیمت:	۶۰	۷۰	۸۰	۹۰	۱۰۰	۲۰۰	۳۰۰	۴۰۰	۵۰۰	۶۰۰	۷۰۰	۸۰۰	۹۰۰	۱۰۰۰

سوال کے ساتھ نام سائل مع والدہ یا والد۔ تاریخ۔ ماہ۔ یوم اور سنہ کا شامل کرنا ضروری ہے۔ اس سب مجموعہ کو حاصل کر کے سوال کو حل کریں۔ مثلاً آصف عباس بن غلام عباس کی ملازمت کب ہوگی؟

تاریخ سوال ۲۷ ماہ فروری یوم شنبہ ۱۹۷۱ء

جفر الجامع مع خافیہ

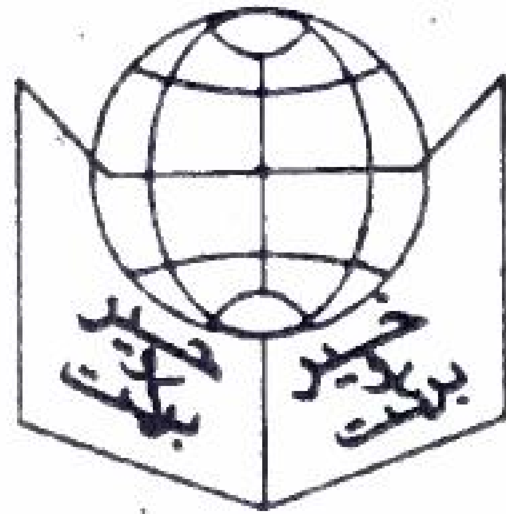
مصنفہ و مؤلفہ

ڈاکٹر شاد گیلانی

ہومیو فزیشن و ماہر علوم فلکیات

نظرِ ثانی

عامل و علیم ایم۔ اے۔ خالد

ملک سراج الدین اینڈ سنز، پبلشرز

48/C لوئر مال، لاہور

بار دوئم

قیمت پچاس روپے